

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr
Rady Miejskiej w Czersku
z dnia 29 marca 2022 r

- PROJEKT -

Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023

**CUS
w Czersku**

Marzec 2022

Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023

Spis treści

Wstęp	3
Definicje.....	4
Nazwa i cel programu.....	5
Okres realizacji programu	5
Opis potrzeb uzasadniających realizację programu	5
Raport z badania.....	6
Określenie usług oferowanych w programie	9
Charakterystyka i przewidywana liczba osób objętych programem	13
Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie.....	15
Wysokość opłaty za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie (jeżeli usługa wymaga opłat).....	16
Sposób dokumentowania spełniania warunków do zakwalifikowania do usług społecznych oraz uprawnień do korzystania z ulg w opłacie	16
Dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie	17
Organizacja programu, etapy jego realizacji	17
Sposób monitorowania i oceny Programu raz mierniki efektywności jego realizacji	18
Budżet programu oraz źródła jego finansowania.....	18
Podsumowanie.....	19

Wstęp

Zgodnie z Ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (t.j. Dz. U. 2019, poz. 1818), „rada gminy może przyjąć w drodze uchwały, program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej. Opracowanie programu usług społecznych nie jest zatem zadaniem obligatoryjnym, lecz fakultatywnym gminy”. Niezależnie od powyższego zapisu, opracowanie, przyjęcie przez Radę a następnie wdrożenie Programu jest jednym z ważniejszych i podstawowych etapów do budowy lokalnego systemu usług społecznych, który co do zasady zapewni ogółowi społeczeństwa dostęp do kompleksowych usług. Zatem, uchwalając Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023 pozwoli na wprowadzenie nowych oraz usprawnienie oferowanych już usług społecznych, skierowanych do – zgodnie z zapisami cytowanej już ustawy - osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach czy ogółu mieszkańców. Dla usprawnienia systemu wdrażania zapisów Programu, jak też zgodnie z obowiązującymi przepisami, przyznawanie usług społecznych nie wymaga wydawania decyzji administracyjnych. Wracając do wątku powszechności proponowanych usług, a więc zapewnienia o możliwości skorzystania z danej usługi/usług przez każdego mieszkańca Gminy, stanowi ważny element w kształtowaniu się nowych myśli polityki społecznej – tutaj odstępuje się od określenia „klient pomocy społecznej”. Uczestnikiem Programu jest mieszkaniec, bez konieczności spełniania wymogów określonych m.in. w ustawie o pomocy społecznej.

Przedstawiany Państwu Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023 jest dokumentem, z którego wynika ważna cecha, jaką jest kompleksowość oferowanych usług – podzielonych na swego rodzaju pakiety dostosowane do potencjalnych grup odbiorców, ich potrzeb. Usługi te świadczone są/będą przed doświadczonych w swym zakresie specjalistów (m.in. terapeuci, pedagogowie, psychologowie, asystenci osób niepełnosprawnych, opiekunowie, rehabilitanci), ale też przez innych członków lokalnej społeczności (mieszkańców) jako np. wolontariat, pomoc sąsiedzka, asystentura.

Opracowanie Programu Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023 zostało poprzedzone Diagnozą Potrzeb i Potencjału Wspólnoty Samorządowej w Zakresie Usług Społecznych, która wskazała na rzeczywiste potrzeby mieszkańców Gminy Czersk. Dokument ten został przedstawiony do konsultacji społecznych, które odbyły się w dniach od 25 stycznia do 8 lutego 2022 roku. Mając na uwadze zachodzące zmiany (jak m.in. pandemia czy działania wojenne), Program został przygotowany na lata 2022-2023.

Definicje

1. **CUS/Centrum** – Centrum Usług Społecznych w Czersku
2. **Program** – Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023
3. **Ustawa** – Ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
4. **Mieszkaniec** – mieszkaniec miasta i gminy Czersk
5. **Uczestnik/osoba korzystająca/odbiorca** – osoba spełniająca kryteria i warunki kwalifikowania, określone w Programie
6. **Wnioskodawca** – osoba składająca wniosek o zakwalifikowanie do korzystania z usług społecznych (sama zainteresowana, bądź przez opiekuna faktycznego, przedstawiciela ustawowego)
7. **KIPUS** – koordynator indywidualnych planów usług społecznych (pracownik CUS)
8. **OSL** – organizator społeczności lokalnej (pracownik CUS)
9. **Dyrektor** – dyrektor CUS
10. **Usługa** – usługa społeczna w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 19 lipca 2019r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych
11. **SUO** – Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi
12. **JST** – jednostka samorządu terytorialnego
13. **PES** - podmiot ekonomii społecznej
14. **NGO** – organizacje pozarządowe
15. **IPUS** – indywidualny plan usług społecznych
16. **OPR** – Ośrodek Profilaktyki Rodzinnej
17. **DDS+** - Dzienny Dom „Senior+”
18. **Diagnoza** - Diagnoza Potrzeb i Potencjału Wspólnoty Samorządowej w Zakresie Usług Społecznych
19. **ŚDS** – Środowiskowy Dom Samopomocy w Czersku
20. **CzCW** – Czerskie Centrum Wolontariatu
21. **GCK** – Gminne Centrum Kultury w Czersku
22. **SPZOZ** – Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Czersku
23. **PLU** – Poradnia Leczenia Uzależnień
24. **UM** – Urząd Miejski

Nazwa i cel programu

Nazwa: Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023

Cel: określenie rodzaju i zakresu usług społecznych wynikających z potrzeb wspólnoty samorządowej, które – zgodnie z art. 10 ustawy o realizowaniu usług społecznych, będzie realizować Centrum Usług Społecznych w Czersku.

Ponadto, Program przyczyni się do zwiększenia dostępu do zintegrowanych usług społecznych odpowiadających na potrzeby mieszkańców Gminy. Integracja wszelkich usług społecznych, umożliwi bardziej efektywne wykorzystanie lokalnego potencjału usługowego oraz skuteczniejsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie usług społecznych. Takie podejście pozwala na określenie Celu głównego i przypisanych mu celów szczegółowych, j/n.:

Cel główny: wzrost jakości życia mieszkańców miasta i gminy Czersk poprzez zapewnienie świadczenia i zwiększenia dostępu do usług społecznych.

Cel szczegółowy 1: Zwiększenie dostępu do usług społecznych (poprzez wprowadzenie nowych usług będących odpowiedzią na potrzeby mieszkańców, jak też wzrost usług już świadczonych).

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie wysokiej jakości usług społecznych (usługi świadczone są/będą przez doświadczonych, wyspecjalizowanych w swej dziedzinie specjalistów).

Cel szczegółowy 3: Rozwój współpracy międzysektorowej (nawiązanie i utrzymanie współpracy z PES, organizacjami pozarządowymi, jednostkami organizacyjnymi Gminy, podmiotami komercyjnymi i innymi).

Okres realizacji programu

Program został opracowany w odniesieniu do wyników Diagnozy i przygotowany do realizacji na lata 2022-2023. Zgodnie z art. 6 Ustawy, po zakończeniu realizacji programu usług społecznych, Gmina sporządza informację z realizacji programu usług społecznych. W imieniu Gminy informację przygotowuje CUS jako główny realizator Programu.

Opis potrzeb uzasadniających realizację programu

Podstawę opracowania Programu stanowi Diagnoza. Przeprowadzenie diagnozy jest bowiem jednym z zadań realizowanych przez Centrum (art. 21 Ustawy). Diagnoza dostarcza władzom Gminy informacji o potrzebach mieszkańców w zakresie usług społecznych oraz danych o potencjale usługowym środowiska lokalnego. Stanowi też niejako grunt do zaplanowania kompleksowych działań i zapewnienia wysokiej jakości usług w utworzonym w Gminie Czersk, Centrum Usług Społecznych.

Raport z badania

W oparciu o dokonaną analizę potrzeb i potencjału społeczności lokalnej w zakresie usług społecznych zostały sformułowane rekomendacje, które przedstawiono poniżej:

- ❖ Głównym problemem rodzin zdaniem mieszkańców jest nadmierne korzystanie z urządzeń elektronicznych. Zaleca się **prowadzenie warsztatów** poruszających problematykę użytkowania oraz wykorzystywania współczesnych mediów. Warsztat powinien uczyć dzieci, jak bezpiecznie poruszać się po świecie cyberprzestrzeni. Proponuje się również przeprowadzenie **kampanii informacyjno-edukacyjnej** dotyczącej uzależnienia od urządzeń elektronicznych, mającej na celu poszerzenie świadomości wszystkich mieszkańców na temat nadmiernego korzystania z nowych mediów i zagrożeń za tym idących.
- ❖ Wśród problemów wyróżniono również uzależnienie od alkoholu, narkotyków, dopalaczy wśród dorosłych mieszkańców Gminy. Rekomenduje się w szczególności **przeprowadzenie kampanii informacyjnej** dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia.
- ❖ Konieczne jest **inicjowanie i rozwijanie współpracy pomiędzy instytucjami** oraz organizacjami działającymi w obszarze uzależnień.
- ❖ **Rozpowszechnianie ulotek** na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania problemów z uzależnieniem od alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych. Ulotki powinny być pozostawione w miejscach publicznych takich jak: kościoły, przychodnie, sklepy, instytucje itp.
- ❖ **Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży oraz rodzin.** Rozwijanie działalności Centrum „Reaktywacja”, w tym placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.
- ❖ Zaleca się prowadzenie **zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży** mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, stanowi to bowiem czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez młodych ludzi.
- ❖ Kontynuowanie prowadzenia **zajęć dla dzieci i z grup ryzyka** z programem socjoterapeutycznym oraz opiekuńczym włączając w nie dzieci z rodzin z problemem alkoholowym, bowiem na przestrzeni lat 2018-2020 obserwuje się wzrost liczby dzieci korzystających z zajęć z programem socjoterapeutycznym, w tym również z rodzin z problemem alkoholowym.
- ❖ Wśród wymienionych działań na rzecz rodziny mieszkańcy wyróżnili **podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy wśród dzieci i młodzieży.** Zaleca się w szczególności przeprowadzenie zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy. Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy oraz różnych grup społecznych jej doświadczających. Ważne jest również, aby przekazywać uczniom wiedzę na temat możliwych form pomocy w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą jej świadkiem.

- ❖ **Zapewnienie specjalistycznej pomocy** np. psychologa, pedagoga, logopedy **oraz poradnictwa specjalistycznego** np. prawnego, psychologicznego i rodzinnego dla rodzin z terenu Gminy. Zaleca się rozwijanie działalności Ośrodka Profilaktyki Rodzinnej w Czersku, która zapewni szeroki wachlarz specjalistów w zakresie przemocy i uzależnień.
- ❖ **Prowadzenie terapii dla dzieci/młodzieży oraz mediacji rodzinnych** np. partnerskich, małżeńskich, międzypokoleniowych.
- ❖ **Zapewnienie wsparcia asystenta rodziny** w rodzinach przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Do głównych dysfunkcji rodzin objętych asystenturą zaliczyć można: obniżone kompetencje wychowawcze, niskie umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego, uzależnienia, zadłużenia, niepełnosprawność intelektualną, trudna sytuacja socjalno-bytowa, brak kwalifikacji zawodowych, itp.
- ❖ **Utworzenie Klubu Rodzica** lub innej grupy wsparcia skierowanej do rodziców dzieci, której celem będzie zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie negatywnym zjawiskom społecznym (przemoc, uzależnienia, umiejętności społeczne i emocjonalne, itp.) poprzez organizowanie prelekcji ze specjalistami oraz innych działań na rzecz rodzin z Gminy.
- ❖ Zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, poprzez **warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców** oraz przy wykorzystaniu kampanii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- ❖ Kształtowanie i **współpraca międzyinstytucjonalna** w zakresie promowania zdrowego stylu życia i zdrowia.
- ❖ **Poszerzenie działań związanych z promocją** zdrowia w zakresie edukacji i profilaktyki zdrowotnej, kształtowanie odpowiednich postaw prozdrowotnych oraz promowania zdrowego stylu życia wśród wszystkich mieszkańców.
- ❖ **Zwiększenie dostępności do opieki psychiatrycznej, psychologicznej oraz terapeutycznej** na terenie Gminy Czersk z naciskiem na opiekę psychiatryczną, gdyż to właśnie ona została najniżej oceniona zarówno przez dorosłych mieszkańców, jak i pracowników instytucjonalnych.
- ❖ Wśród najskuteczniejszych działań wobec ofiar przemocy domowej wyróżniono również tworzenie placówek specjalizujących się w pomocy osobom doświadczającym przemocy, izolowanie ofiar od osób stosujących przemoc oraz **tworzenie mieszkań chronionych**, które są formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby w nim przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagające te osoby w codziennym funkcjonowaniu.
- ❖ **Zapewnienie rehabilitacji** oraz dostępu do specjalistycznej opieki zdrowotnej dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami.
- ❖ Zaleca się **organizowanie spotkań dla seniorów**, które posłużą zapobieganiu poczucia osamotnienia lub wykluczenia społecznego, a także podtrzymywaniu kontaktów międzyludzkich oraz aktywizacji społeczeństwa lokalnego w rozwijaniu działań na rzecz seniorów.
- ❖ Sukcesywne rozszerzanie działalności w zakresie **zagospodarowania czasu wolnego seniorom** poprzez tworzenie nowych miejsc spotkań np. placówek wsparcia dziennego.
- ❖ Rekomenduje się poszerzenie oferty usług opiekuńczych dla osób starszych oraz z niepełnosprawnościami o **pomoc w załatwianiu spraw urzędowych**, kontakt z lekarzem, pomoc w postaci zakupu artykułów spożywczych, przygotowaniu lub dostarczeniu posiłków oraz sprzątnięcia pomieszczeń.

- ❖ **Likwidowanie barier architektonicznych** w miejscach publicznych na terenie Gminy.
- ❖ Zaleca się poszerzenie doraźnego wsparcia usługowego na rzecz osób starszych oraz z niepełnosprawnościami o **zapewnienie transportu** poprzez prowadzenie projektu pn. door-to-door oraz **usługi porządkowe** np. w postaci mycia okien, czy podłóg.
- ❖ **Kontynuowanie** prowadzenia **opieki wytchnieniowej**, której celem jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad dziećmi z niepełnosprawnościami z orzeczeniem o niepełnosprawności oraz usług asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej.
- ❖ Zaleca się dalsze **kontynuowanie działań na rzecz seniorów** z terenu Gminy Czersk, w tym: Czerskiej Karty Seniora, Czerskiej Gminnej Rady Seniorów, Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz Klubów Seniora.
- ❖ Rekomenduje się aktywizację zawodową poprzez **organizowanie szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe** mieszkańców oraz pomoc w poszukiwaniu pracy.
- ❖ Zaleca się **organizowanie doradztwa zawodowego wśród osób dorosłych, młodzieży oraz osób z niepełnosprawnościami**. Korzystne mogą okazać się także szkolenia skierowane do potencjalnych pracodawców pod kątem korzyści płynących z zatrudnienia osób z niepełnosprawnością.
- ❖ **Zwiększenie dostępności** do aktywności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej na terenie Gminy Czersk.
- ❖ **Upowszechnienie wolontariatu** – przygotowywanie wolontariuszy i zapewnianie im możliwości pracy w zakresie świadczenia pomocy mieszkańcom Gminy Czersk.
- ❖ **Podjęcie działań integracyjnych wśród mieszkańców** Gminy, budowanie relacji między nimi, jak i zaproponowanie szerokiej oferty spędzania czasu wolnego w atrakcyjny sposób. Umożliwienie mieszkańcom oddolnych inicjatyw w zakresie wolontariatu, realizacji działań w klubach osiedlowych, czy samopomocy sąsiedzkiej.
- ❖ Rekomenduje się **rozszerzenie działań na rzecz współpracy instytucji i organizacji pozarządowych** działających w Gminie pod kątem budowania partnerskiej współpracy.
- ❖ Gwarantem usług społecznych będzie **współpraca**, szczególnie **międzysektorowa**, rozwijana w oparciu o zasadę partnerstwa. Partnerstwo międzysektorowe rozumiane jest jako forma współdziałania na rzecz wspólnego celu, w której wszyscy uczestnicy działają na równych prawach, korzystają ze wspólnych zasobów oraz wspólnie ponoszą odpowiedzialność. Rekomendowane jest partnerstwo JST i NGO. Partnerstwo powinno mieć charakter stały, budowane na zasadzie wieloletniej współpracy. Współpraca na zasadach partnerstwa daje możliwość kompleksowego i innowacyjnego podejścia do problemu, a także angażuje do działania przedstawicieli kilku różnych grup. Powinna uwzględniać najważniejsze zasady: równorzędność partnerów wobec siebie, wspólne rozwiązywanie problemów, planowanie i podejmowanie decyzji.

Wobec przedstawionych powyżej rekomendacji, stwierdzić można, iż najczęściej wskazywane obszary wśród respondentów, to: wspieranie rodziny, wspieranie osób starszych/niepełnosprawnych, aktywizacja społeczno – zawodowa, promocja zdrowia. Mając na uwadze przede wszystkim zasadę powszechności, zaproponowane w dalszej części usługi, choć w znacznej większości wpisane w powyższe obszary, skierowane są do ogółu mieszkańców Gminy.

Określenie usług oferowanych w programie

Usługi społeczne określone w niniejszym Programie odpowiadają na potrzeby i wyzwania wynikające ze wspomnianej już Diagnozy.

Program realizowany będzie na rzecz wszystkich mieszkańców, a głównym organizatorem usług będzie CUS w Czersku, do którego zadań w tym aspekcie należeć będą w szczególności:

- Opracowanie wszelkich niezbędnych dokumentów służących realizacji założeń Programu
- Koordynacja, ewaluacja, monitoring świadczonych usług
- Rozwój współpracy międzysektorowej

Katalog usług społecznych określonych w Programie przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 1: Katalog usług społecznych

Nazwa usługi	Planowany zakres usługi	Grupa docelowa	Preferowany realizator
Asystent rodziny	Zapewnienie wsparcia w postaci osoby asystenta rodziny, rodzinom, które przeżywają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychow.	Rodziny przeżywające chwilowo trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	JST (CUS)
Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej	Pomoc w codziennym funkcjonowaniu, w załatwieniu spraw urzędowych, organizacji czasu wolnego, podtrzymywaniu kontaktów ze środowiskiem, z najbliższym otoczeniem, pomoc w robieniu zakupów, itp.	Osoby starsze, niezaradne życiowo, niepełnosprawne	JST (CUS), PES
Opieka wytchnieniowa	Wsparcie czasowe dla opiekunów osób niepełnosprawnych	Rodziny i najbliżsi osób starszych, niepełnosprawnych	JST (CUS), PES
SUO	Zapewnienie wysokiej jakości specjalistycznej pomocy osobom samotnym z zaburzeniami psychicznymi, w przypadkach gdy są jej pozbawione, oraz osobom, które wymagają takiej pomocy, a rodzina nie może jej zapewnić (usługa – pomoc w uzyskaniu stosownych dokumentów – lekarz psychiatra)	Osoby dorosłe i dzieci z zaburzeniami psychicznymi	JST (CUS)
Zajęcia profilaktyczno-	Zapewnienie wsparcia dla dzieci zagrożonych	Dzieci zagrożone niedostosowaniem	JST (CUS/OPR); NGO, PES

edukacyjne	niedostosowaniem społecznym, mające trudności z adaptacją; poprzez organizację zajęć świetlicowych	społecznym	
DDS+	Zapewnienie wsparcia seniorom, poprzez umożliwienie korzystania z oferty na rzecz społecznej aktywizacji- oferty prozdrowotnej, edukacyjnej, kulturalnej, rekreacyjnej i opiekuńczej.	Seniorzy (60+)	JST (CUS/DDS+)
Door-to-door	Zapewnienie dowozu z miejsca wskazanego na miejsce docelowe, celem: wizyty w szpitalu, Urzędzie Pracy, zebraniach/spotkaniach, itp.	Osoby pełnoletnie, z ograniczoną mobilnością	JST (CUS)
Poradnictwo terapeutyczno-psychologiczne	Zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych i współuzależnionych, pomocy psychologa i psychoterapeuty	Wszyscy mieszkańcy	JST (CUS/OPR); NGO, PES
Poradnictwo prawne i obywatelskie	Zapewnienie pomocy prawnej (sporządzenie projektu pism, wskazanie osobie uprawnionej sposobu rozwiązania jej problemu prawnego, poinformowanie obowiązującym stanie prawnym oraz przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach); pomocy obywatelskiej (obejmuje działania dostosowane do indywidualnej sytuacji osoby uprawnionej, zmierzające do podniesienia świadomości tej osoby o przysługujących jej uprawnieniach lub spoczywających na niej obowiązkach oraz wsparcia w samodzielnym rozwiązywaniu problemu)	Wszyscy mieszkańcy	JST (CUS/OPR); NGO, PES
Punkt mediacji	Alternatywny sposób rozwiązywania wszelkich sporów/konfliktów; pomocna we wszelkich problemach i sporach między ludźmi. Prowadzona jest zarówno w sprawach sądowych, jak i prywatnych – zgłoszona przez strony, które nie radzą sobie już z problemami i konfliktami. Między innymi w sporach rodzinnych, pracowniczych, rówieśniczych, sąsiedzkich, gospodarczych, szkolnych, oświatowych	Wszyscy mieszkańcy	JST (CUS/OPR); NGO, PES

Prace konserwatorskie, tzw. „Złota rączka”	Drobne naprawy konserwatorskie, zwłaszcza na rzecz osób samotnych, starszych, niepełnosprawnych, niesamodzielnymi	Osoby samotne – niesamodzielne, niepełnosprawne, seniorzy	PES
Usługi porządkowe	Prace porządkowe, sprzątnięcie, czyszczenie mieszkań, biur i innych obiektów	Wszyscy mieszkańcy	PES
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	Możliwość wypożyczenia sprzętu medyczno-rehab., jak np. kule, balkoniki, wózki inwalidzkie, materace p/odleżynowe, ale też gotowe łóżka, podnośniki, itp.	Wszyscy mieszkańcy – chorzy, po wypadkach komunikacyjnych, urazach, udarach, COVID-19, itp.	PES
Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Placówka oferuje pomoc rodzinom w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych na rzecz dziecka; realizuje zajęcia: integracyjne, muzykoterapię, sportowe, terapeutyczne, z doradcą zawodowym, organizuje czas wolny, itp.	Dzieci i młodzież (7-17 r.ż.), mające trudności w przystosowaniu się do m.in. norm, społeczeństwa (teren tzw. rewitalizacji, jak też pozostała część miasta, obszary wiejskie)	JST (CUS/ „Reaktywacja”/ OPR)
Punkt opieki dziennej / Kluby Seniora	Zaspokajanie potrzeb animowania, organizowania czasu wolnego seniorów, upowszechniania kultury, oświaty, oraz integracji i aktywizacji społecznej)	Seniorzy (teren tzw. rewitalizacji oraz obszary wiejskie)	JST (CUS/ „Reaktywacja”/ OPR)
ŚDS	Zapewnienie uczestnikom oparcia społecznego pozwalającego na zaspokojenie ich potrzeb życiowych, usamodzielnienie i integrację społeczną (usługa – pomoc w uzyskaniu stosownych dokumentów – lekarz psychiatra)	Osoby pełnoletnie niepełnosprawne (zaburzenia psychiczne)	JST (CUS → ŚDS)
Koperta życia	Zapewnienie „koperty”, w której umieszczają się najważniejsze informacje o stanie zdrowia, przyjmowanych lekach, alergiach na leki, kontaktach do najbliższych, danych osobowych, w tym nr pesel.	Osoby przewlekle chore, starsze, samotne	JST (CUS)
CzCW	Formacja skupiająca wolontariuszy – dzieci, młodzież, dorosłych, seniorów; odpowiadające za aktywizację społeczną mieszkańców; organizująca lub współorganizująca wydarzenia takie, jak min.: Czerska Paczka Świąteczna, Eko-konferencja, Dzień Wolontariusza, itp., organizująca lub współorganizująca szkolenia, pogadanki; biorąca czynny udział w cyklicznych czy tematycznych wydarzeniach organizowanych przez OPR,	Wszyscy mieszkańcy	JST (CUS → OSL/OPR)

	jak np. „Targi Czasu Wolnego”, „Piknik Rodzinny”, „Biała Wstążka” i wiele innych; kampanie informacyjne		
Ośrodek Środowiskowej Opieki dla Dzieci i Młodzieży	Psychologowie, psychoterapeuci i terapeuci środowiskowi Ośrodka oferują: poradę psychologiczną diagnostyczną, poradę psychologiczną, psychoterapię: indywidualną, rodzinną, grupową, wsparcie psychospołeczne, wizytę, poradę domową lub środowiskową	Dzieci i młodzież, które nie wymagają opieki psychiatry, a np.: odczuwają lęk wynikający z obecnej sytuacji związanej z COVID-19 lub wprowadzenia nauki zdalnej; mają trudności w kontaktach społecznych, rówieśniczych, rodzinnych; doświadczają sytuacji kryzysowych, problemów rodzinnych; doświadczają zaburzeń lękowych, depresyjnych, adaptacyjnych; cierpią z powodu zaburzeń odżywiania, psychosomatycznych; są ofiarami przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej; mają poczucie samotności, izolacji, bezradności; doświadczają trudności w radzeniu sobie z emocjami; wykazują zachowania aspołeczne, gresywne, autodestrukcyjne, opozycyjno- buntownicze i inne	SPZOZ
Rehabilitacja/ fizjoterapia	Oferowane zabiegi: tensy, diadynamik, pole magnetyczne, krioterapia miejscowa, masaż, gimnastyka indywidualna, korekcyjna	Wszyscy mieszkańcy wymagający wsparcia w podanym zakresie (na podstawie pisemnego skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub komercyjnie)	SPZOZ
PLU	Poradnia oferuje zajęcia psychoterapeutyczne indywidualne oraz grupowe – zarówno w zakresie podstawowego oraz pogłębionego procesu psychoterapii	Mieszkańcy wymagający wsparcia w podanym zakresie	SPZOZ
Zajęcia dodatkowe	Zajęcia oferowane dla dzieci i młodzieży, jak też dorosłych: kółka zainteresowań, balet, nauka tańca, zajęcia wokalnoinstrumentalne, warsztaty plastyczne, karaoke, szachy, zajęcia biblioteczne	Wszyscy mieszkańcy	JST (GCK), NGO
Rodzic – to brzmi dumnie	Warsztaty doskonalące umiejętności wychowawcze, obejmujące cykl 10 spotkań	Wszyscy mieszkańcy – rodzice, opiekunowie pragnący wzbogacić swe umiejętności wychowawcze	JST (CUS/OPR)

		(komunikacja z dzieckiem, umiejętność słuchania, itp.)	
Razem z Ukrainą	Zapewnienie pomocy psychologicznej dla uchodźców z Ukrainy; organizacja i współpraca w zakresie organizacji czasu wolnego dla dzieci i młodzieży przybyłych z Ukrainy; organizacja pomocy rzeczowej dla uchodźców; pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, itp.	Osoby/uchodźcy, które na skutek działań wojennych w Ukrainie, zamieszkują teren miasta i gminy Czersk	JST (CUS, GCK), NGO, PES, SPZOZ
Teleopieka	Oferowanie systemu (Opaski życia) polegającego na reagowaniu na sytuacje zagrożenia, a w przypadku ich wystąpienia wezwanie pomocy lub przekazywanie wiadomości opiekunowi	Osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, niesamodzielne	JST (CUS)
Czerska Karta Seniora	Lokalny program cenowych obniżek dla seniorów; posiadacze Karty mogą skorzystać z rabatów w wielu lokalnych sklepach i zakładach usługowych, a także Banku	Seniorzy (60+)	JST → UM
Żłobek / Klubik	Zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3. – żłobek samorządowy, instytucje niepubliczne	Rodzice dzieci do lat. 3	JST → UM, NGO

Charakterystyka i przewidywana liczba osób objętych programem

Tabela nr 2: Charakterystyka i przewidywana liczba odbiorców

Nazwa usługi	Charakterystyka grupy docelowej	Planowana liczba osób objętych programem
Asystent rodziny	Rodziny przeżywające chwilowo trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.	50
Asystent osoby niepełnosprawnej	Osoby starsze, niezaradne życiowo, niepełnosprawne	40
Opieka wytchnieniowa	Rodziny i najbliżsi osób starszych, niepełnosprawnych	40
SUO	Osoby dorosłe i dzieci z zaburzeniami psychicznymi	30
Zajęcia profilaktyczno-edukacyjne	Dzieci zagrożone niedostosowaniem społecznym	40
DDS+	Seniorzy (60+)	10
Door-to-door	Osoby pełnoletnie, z ograniczoną mobilnością	1000
Poradnictwo terapeutyczno-	Wszyscy mieszkańcy	50

psychologiczne		
Poradnictwo prawne i obywatelskie	Wszyscy mieszkańcy	30
Punkt mediacji	Wszyscy mieszkańcy	10
Prace konserwatorskie, tzw. „Złota rączka”	Osoby samotne – niesamodzielne, niepełnosprawne, seniorzy	20
Usługi porządkowe	Wszyscy mieszkańcy	20
Wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego	Wszyscy mieszkańcy – chorzy, po wypadkach komunikacyjnych, urazach, udarach, COVID-19, itp.	20
Placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Dzieci i młodzież (7-17 r.ż.), mające trudności w przystosowaniu się do m.in. norm, społeczeństwa (teren tzw. rewitalizacji, jak też pozostała część miasta, obszary wiejskie)	40
Punkt opieki dziennej / Kluby Seniora	Seniorzy (teren tzw. rewitalizacji oraz obszary wiejskie)	40
ŚDS	Osoby pełnoletnie niepełnosprawne (zaburzenia psychiczne)	10
Koperta życia	Osoby przewlekle chore, starsze, samotne	50
CzCW	Wszyscy mieszkańcy	200
Ośrodek Środowiskowej Opieki dla Dzieci i Młodzieży	Dzieci i młodzież, które nie wymagają opieki psychiatry, a np.: odczuwają lęk wynikający z obecnej sytuacji związanej z COVID-19 lub wprowadzenia nauki zdalnej; mają trudności w kontaktach społecznych, rówieśniczych, rodzinnych; doświadczają sytuacji kryzysowych, problemów rodzinnych; doświadczają zaburzeń lękowych, depresyjnych, adaptacyjnych; cierpią z powodu zaburzeń odżywiania, psychosomatycznych; są ofiarami przemocy psychicznej, fizycznej, seksualnej; mają poczucie samotności, izolacji, bezradności; doświadczają trudności w radzeniu sobie z emocjami; wykazują zachowania aspołeczne, gresywne, autodestrukcyjne, opozycyjno- buntownicze i inne	20
Rehabilitacja/ fizjoterapia	Wszyscy mieszkańcy wymagający wsparcia w podanym zakresie (na podstawie pisemnego skierowania od lekarza ubezpieczenia zdrowotnego lub komercyjnie)	20
PLU	Mieszkańcy wymagający wsparcia w podanym zakresie	10
Zajęcia dodatkowe	Wszyscy mieszkańcy	30
Rodzic – to brzmi dumnie	Wszyscy mieszkańcy – rodzice, opiekunowie pragnący wzbogacić swe umiejętności wychowawcze (komunikacja z dzieckiem, umiejętność słuchania, itp.)	30
Razem z Ukrainą	Osoby/uchodźcy, które na skutek działań wojennych w Ukrainie, zamieszkują teren miasta i gminy Czersk	200
Teleopieka	Osoby starsze, samotne, niepełnosprawne, niesamodzielne	30
Czerska Karta Seniora	Seniorzy (60+)	20
Żłobek / Klubik	Rodzice dzieci do lat. 3	10

Program Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023

Warunki i tryb kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie

Zgodnie z art. 35 Ustawy, kwalifikowanie osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w Programie będzie się odbywało za pośrednictwem CUS, na wniosek osoby zainteresowanej, jej przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. Kwalifikowanie osób zainteresowanych/mieszkańców do korzystania z usług, które zostały ujęte w Programie, realizowane będzie przez Centrum, zgodnie z Rozdziałem 5 cytowanej Ustawy, pn. *Zasady realizowania programów usług społecznych*. Niemniej, podstawowym warunkiem kwalifikowania osób do korzystania z usług społecznych ujętych w Programie jest miejsce zamieszkania na terenie miasta i gminy Czersk, zaś szczegółowe warunki i tryb kwalifikowania osób do korzystania z usług, zostaną określone w Regulaminach niektórych z nich.

Tabela nr 3: Przykładowe warunki i tryb kwalifikowania z podziałem na typy usługobiorców

Grupa odbiorców	Warunki kwalifikowania osób zainteresowanych do skorzystania z usługi	Tryb kwalifikowania
Seniorzy / osoby niepełnosprawne	Ukończony 60 rok życia / posiadanie stosowanego orzeczenia o niepełnosprawności, zaświadczenia; spełnienie tzw. szczególnej potrzeby do korzystania z usług ujętych w Programie, jak np. samotne gospodarowanie, ciężka choroba czy niemożność samodzielnego wykonywania danej czynności dnia codziennego (w zależności od usługi)	1. Złożenie wniosku/formularza zgłoszeniowego; 2. Rozmowa przeprowadzona przez KIPUS celem rozeznania potrzeb 3. Sformułowanie i opracowanie IPUS
Rodziny z dziećmi	Wystąpienie sytuacji trudnej, kryzysowej w rodzinie (zgłoszona / rozeznanie potrzeb / opinia pracownika socjalnego o trudnej sytuacji rodziny / opinia nauczyciela czy pedagoga szkolnego), dotychczasowa współpraca z asystentem rodziny	1. Złożenie wniosku/formularza zgłoszeniowego ze wszelkimi wymaganymi dokumentami, w tym m.in. zgody rodzica/opiekuna prawnego na udział dziecka w zajęciach 2. Rozmowa przeprowadzona przez KIPUS celem rozeznania potrzeb 3. Sformułowanie i opracowanie IPUS
Spółeczność lokalna	Mieszkańcy / osoby czy poszczególne grupy mieszkańców, które charakteryzują się koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, jak np. bezrobocie, ubóstwo, niski poziom edukacji i kapitału społecznego, niskim poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym; zagrożone wykluczeniem społecznym, ale też osoby chcące dobrowolnie skorzystać	1. Wyboru dokonywać będzie OSL jak też poprzez (gdzie wymagane) 1. Złożenie wniosku/formularza zgłoszeniowego; 2. Rozmowa przeprowadzona przez KIPUS celem rozeznania

	z danego pakietu usług	potrzeb 3. Sformułowanie i opracowanie IPUS
Uchodźcy	Osoby opuszczające teren Ukrainy po 24 lutego 2022r., posiadające stosowny wpis o przekroczeniu granicy lub zaświadczenie, w sytuacji tego wymagającej: PESEL	Zgłoszenia od samych zainteresowanych lub osób / instytucji postronnych do KIPUS Jak też poprzez (gdzie wymagane) 1. Złożenie wniosku/formularza zgłoszeniowego; 2. Rozmowa przeprowadzona przez KIPUS celem rozeznania potrzeb 3. Sformułowanie i opracowanie IPUS

Wysokość opłaty za usługi społeczne, osoby uprawnione do uzyskania ulg w opłacie (jeżeli usługa wymaga opłat)

Znaczna większość usług realizowanych przez Centrum w ramach przedstawianego Programu świadczona jest/będzie nieodpłatnie. Są one bowiem w części finansowane ze źródeł zewnętrznych (także unijnych), gdzie nie zakłada się pobierania opłat od mieszkańców, odbiorców usług. Część z nich ma już ustaloną odpłatność na zasadach ujętych w poszczególnych aktach prawa. Wobec oferowanych niektórych usług ujętych w niniejszym dokumencie, przewiduje się częściową odpłatność, która szczegółowo zostanie określona w Regulaminach tych usług (tam, gdzie konieczne), bądź na podstawie innych dokumentów, np. Uchwałą. Również warunki ewentualnych ulg bądź zwolnień zostaną określone w przywołanych dokumentach. Każdy mieszkaniec zainteresowany daną usługą otrzyma szczegółowe informacje dotyczące odpłatności w trakcie rozeznania przeprowadzanego przez KIPUS.

Sposób dokumentowania spełniania warunków do zakwalifikowania do usług społecznych oraz uprawnień do korzystania z ulg w opłacie

Kwalifikowanie osób do korzystania z usług określonych w Programie, po wstępnym rozeznaniu dokonanym przez KIPUS, będzie odbywało się na podstawie złożonych przez wnioskodawców oświadczeń o spełnieniu warunków do korzystania z usług, określonych w Programie lub Regulaminach usług społecznych. Oświadczenia te, składane będą pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń. Wnioskodawca winien też będzie zapoznać się z ogólną Klauzulą dot. RODO. Ponadto Centrum może zwrócić się do wnioskodawcy o udokumentowanie spełnienia warunków uprawniających do skorzystania z usług określonych w Programie, w tym także podania informacji o sytuacji życiowej, zdrowotnej, dochodowej bądź innej. Informacje te mogą okazać się niezbędne do ustalenia wysokości opłat za daną usługę, jak też zastosowania ulg/zwolnień.

Dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób zainteresowanych do korzystania z usług społecznych określonych w programie

Zgodnie z art. 50.1 Centrum przetwarza określone w Programie dane osobowe, w tym dane osobowe, o których mowa w art. 9 ust. 1 i art. 10 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych):

- wnioskodawców,
- osób korzystających z usług społecznych określonych w programie usług społecznych oraz członków ich rodzin

– w zakresie niezbędnym do realizacji zadań Centrum wynikających z ustawy. W dokumentacji CUS będą gromadzone i przetwarzane dane osobowe niezbędne do kwalifikowania osób do korzystania z usług społecznych, w szczególności: imię i nazwisko, data urodzenia, adres miejsca zamieszkania lub pobytu lub zameldowania na pobyt stały, data urodzenia, numer PESEL, nr telefonu, stan cywilny, dane opiekuna prawnego i osoby do kontaktu (imię i nazwisko, nr telefonu), aktywność zawodowa, liczba osób w gospodarstwie domowym, relacje w rodzinie, stan zdrowia, niepełnosprawność, liczba, rodzaj, zakres, wartość i miejsce przyznanych usług. Warunkiem korzystania z usług społecznych jest podpisanie oświadczenia z zakresu przetwarzania danych osobowych wynikającego z art. 9 ust. 1 i art. 10 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych), uwzględniającego obowiązek informacyjny realizowany w związku i Rady (UE) 2016/679.

Organizacja programu, etapy jego realizacji

Zgodnie z art. 7 Ustawy, realizatorem Programu jest Centrum, zaś wykonawcą usług określonych w Programie mogą być:

- „urząd gminy lub inna niż urząd gminy jednostka organizacyjna gminy, w tym centrum”, a zatem, np.: Urząd Miejski w Czersku, Gminne Centrum Kultury w Czersku, Biblioteka Publiczna, CUS, Administracja Zasobów Komunalnych, i inne
- organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wyłoniony na podstawie tej ustawy, działające na terenie Gminy (np. Spółdzielnia Socjalna „Razem Można Więcej”)
- inne podmioty wyłonione na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych
- podmioty wykonujące działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (np. SPZOZ).

Tabela nr 4: Etapy realizacji

Etap	Opis działania	Termin realizacji
I	Podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia	IV 2022

	Programu Usług Społecznych w Gminie Czersk na lata 2022-2023	
II	Realizacja Programu	V 2022 – XII 2023
III	Monitoring, ewaluacja Programu	V 2022 – XII 2023
IV	Informacja z realizacji Programu	IV 2024

Za przebieg realizacji usług zawartych w Programie, jak też monitoring, analizę i wnioski (ewaluację) odpowiedzialny jest Dyrektor, działający w imieniu Centrum.

Sposób monitorowania i oceny Programu raz mierniki efektywności jego realizacji

Za monitorowanie realizacji Programu odpowiedzialne jest Centrum. W odniesieniu do opracowanego Programu, głównym celem monitorowania jest dostarczenie informacji, na podstawie których można dokonać rzetelnej oceny postępu prowadzonych działań, jak też zweryfikować zasadność oferowanych usług w odniesieniu do zachodzących zmian. Proces monitoringu opierać się będzie na systematycznym sprawdzaniu, czy Program jest realizowany zgodnie z przyjętymi na samym wstępie założeniami. Ważnymi etapami będą, następujące po sobie: zbieranie danych, analiza, opracowanie wniosków.

Ponadto, wybrany uczestnik po zakończeniu korzystania z usług(i) będzie poproszony o wypełnienie i dostarczenie anonimowej ankiety określającej poziom zadowolenia z usług(i). Planuje się też dokonywanie analizy sporządzonych IPUS. To działanie ma z kolei służyć ewentualnemu wprowadzaniu zmian, alternatywnych rozwiązań i innych działań służących poprawnemu i zakładanemu zrealizowaniu przyjętych rezultatów.

Mierniki efektywności definiowane jako wyznaczniki poziomu realizacji Programu, podzielono na ilościowe (oddające skalę zainteresowania odbiorców daną usługą) i jakościowe (rozumiane jako poziom zadowolenia, satysfakcji z jakości usług(i), z wykonawcy, z osiągniętych rezultatów, itp.).

Mierniki ilościowe odpowiadać będą liczbie osób objętych daną usługą, zgodnie z prognozowanymi danymi (patrz: Tabela nr 2).

Mierniki jakościowe ujęte zostaną jako średnia wybranych losowo użytkowników danej usługi, skala 1-10, przy czym 1 to najniższy, a 10 najwyższy stopień zadowolenia.

Uzyskane rezultaty zostaną przyrównane do określonych w Programie celów.

Budżet programu oraz źródła jego finansowania

Centrum Usług Społecznych w Czersku powstało poprzez przekształcenie dotychczasowego Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, bez udziału (wsparcia) środków zewnętrznych. Oferowane przez CUS usługi finansowane są z różnych źródeł: środków własnych, unijnych (poprzez udział w różnych projektach), rządowych (jak np. Fundusz

Solidarnościowy), i inne. Szczegółowy, zrealizowany budżet zawiera każdorazowo roczne sprawozdanie z działalności Centrum.

Podsumowanie

Niniejszy Program jest ważnym społecznie dokumentem, bowiem odpowiada na najważniejsze potrzeby i wyzwania mieszkańców naszej Gminy, które zostały określone w Diagnozie. Potrzeby mieszkańców zmieniają się w czasie, tak samo, jak zmienia się świat. Jesteśmy obecnie świadkami tragicznych wydarzeń (działania wojenne w Ukrainie), które będą miały zapewne istotny wpływ na dane demograficzne Polski, ale też naszego regionu. Nie należy zapominać także o czasie pandemicznym, który – choć w mniejszym stopniu – nadal budzi niepewność i strach. Ponadto, przed nami kolejne wyzwania związane m.in. z nową perspektywą unijną. Stąd, przedstawiany Program opracowany został na niespełna dwa lata, po których dokonamy (CUS) weryfikacji zasadności proponowanych usług, aby w następnych latach opracować kolejny Program, na miarę obecnych potrzeb wszystkich mieszkańców. To one są bowiem wyznacznikiem naszych działań. Liczymy zatem na współpracę, zarówno wszelkich formacji, instytucji, placówek gminnych, jak też samych mieszkańców.